

Dobra adaptacja do przedszkola – sukces edukacji dziecka.

Program adaptacji dziecka trzyletniego do grupy przedszkolnej - program własny.

„Jeśli umiecie diagnozować radość dziecka i jej natężenie, musicie dostrzec, że najwyższa jest radość z pokonanej trudności, osiągniętego celu, odkrytej tajemnicy. Radość triumfu i szczęście samodzielności, opanowania i władania.”

Janusz Korczak

Wstęp.

Moment w którym dziecko przekracza próg przedszkola, pozostaje w obcym miejscu, bez rodziców, z innymi dziećmi, to chwila bardzo trudna zarówno dla dziecka jak i rodzica. Nowe środowisko przysparza wiele trosk i trudności. Może powodować poczucie zagubienia, wywołać negatywne emocje. Dlatego ważne jest, by dziecko poznawało nowe otoczenie w poczuciu bezpieczeństwa. Proces adaptacji dziecka do przedszkola oddziałuje na jego cały rozwój, dlatego tak ważne są wszelkie badania i publikacje psychologiczne na ten temat, wszystko to po to aby przybliżyć doświadczenia dzieci i ich bliskich w tak przełomowym momencie ich życia. Dziecko przekraczające po raz pierwszy próg placówki przedszkolnej rozpoczyna nowy etap w swoim rozwoju. Moment ten należy do najbardziej trudnych i znaczących w jego życiu. Pojęcie **Adaptacja** – (wg A. P. Sperlina w psychologii) łac. *adaptatio* - przystosowanie – zmiana wrażliwości organu sensorycznego, będąca wynikiem trwającej stymulacji; w szerszym znaczeniu – każda zmiana umożliwiająca organizmowi efektywniejsze reagowanie na otoczenie.

Adaptacja (wg W. Okonia w pedagogice) szeroko rozumiane dostosowanie zachowania do wymogów sytuacji i środowiska, składają się na nią procesy akomodacji i asymilacji. W terminologii biologii i psychologii ewolucyjnej adaptacja oznacza mechanizm biologiczny lub psychiczny, który powstał w toku ewolucji danego gatunku. Podkreśla się jego funkcjonalność tzn., że efektem działania tego mechanizmu jest przystosowywanie się organizmu do określonego układu warunków środowiska.

Adaptacja (w socjologii) przystosowanie się jednostki społecznej, instytucji lub grupy do nowych warunków społecznych i kulturowych.

Środowisko rodzinne jest w życiu dziecka bardzo ważne, wśród najbliższych nabiera ono różnych doświadczeń, nawiązuje kontakty, tworzy i uczestniczy w relacjach. Środowisko rodzinne daje dziecku poczucie bezpieczeństwa, pewność siebie, pokazuje wzorce do naśladowania, akceptację ale przede wszystkim uczucie miłości. Rodzice powinni zapewnić dziecku odpowiednie warunki do harmonijnego rozwoju, zarówno fizycznego jak i psychicznego.

Przedszkole nie zastąpi rodziców, nie zdejmie z nich odpowiedzialności za rozwój i wychowanie, ale może i powinno ich wspomagać w razie potrzeby, doradzać, kompensować braki. Wynika stąd konieczność uzgodnienia celów, zasad postępowania, określania wspólnych oddziaływań.

Wzbudzenia w rodzicach poczucia przynależności do wspólnoty przedszkolnej.

Czynne włączenie się w ten proces najbliższych tj. rodziców, opiekunów dziecka w znacznym stopniu ułatwi dzieciom nawiązanie kontaktu z nauczycielem, rówieśnikami, personelem przedszkola w warunkach komfortu psychicznego.

Cele ogólne programu adaptacji dziecka do grupy przedszkolnej:

- 1) stworzenie warunków umożliwiających skrócenie okresu adaptacji dziecka do przedszkola;
- 2) wspomaganie dziecka w procesie przystosowania do życia w warunkach przedszkolnych;
- 3) zniwelowanie lęku i niepokoju dzieci i rodziców związanego z pobytem w przedszkolu;
- 4) wspieranie dziecka w najtrudniejszych momentach w życiu przedszkola;
- 5) wyrabianie w dziecku orientacji czasowej, dotyczącej rozkładu dnia w grupie;
- 6) wyrabianie poczucia przynależności do społeczności przedszkolnej;
- 7) budowanie obrazu przedszkola jako miejsca ciekawych zabaw i zajęć;
- 8) dostarczenie rodzicom prostych narzędzi wsparcia psychicznego dla dzieci w pierwszych dniach pobytu w przedszkolu;
- 9) uświadamianie rodzicom potrzeb emocjonalnych dziecka i sposobów ich zaspokajania w domu i w przedszkolu.

Cele operacyjne dotyczące dziecka:

- 1) czuje się bezpiecznie w nowym środowisku;
- 2) poznaje pomieszczenia przedszkolne wspólnie z rodzicami;
- 3) swobodnie porusza się w sali zabaw i łazience;
- 4) rozpoznaje oznaki akceptacji od dorosłych i rówieśników;
- 5) wie, że może oczekiwać pomocy od opiekunów w przedszkolu;
- 6) odnajduje swoje miejsce w grupie przedszkolnej, wie jaki jest jego znaczek i gdzie jest jego szuflada;
- 7) znajduje pomoc w wykonywaniu czynności samoobsługowych;
- 8) zna nowy rytm dnia i rozkład zajęć;
- 9) zna przeznaczenie i sposoby korzystania z zabawek i sprzętu przedszkolnego;
- 10) uczy się dbać o porządek w sali przedszkolnej;
- 11) może posiadać zabawkę przyniesioną w domu, aby poczuć się bezpieczniej;
- 12) włącza się do zabaw zorganizowanych przez nauczyciela wówczas, gdy chce i jest do tego gotowe.

Cele operacyjne dotyczące rodziców

- 1) wiedzą jak wesprzeć swoje dziecko w momencie rozpoczęcia edukacji przedszkolnej;
- 2) posiadają wystarczające informacje zdobyte podczas zebrań, prelekcji ze specjalistami, popularyzacji ulotek i artykułów dotyczące adaptacji dziecka do warunków przedszkola;
- 3) integrują się i uczestniczą podczas zabaw, zajęć otwartych, dni adaptacyjnych, uroczystości przedszkolnych;
- 4) znają organizację przedszkola – personel pracujący w danej grupie, godziny pracy przedszkola, godziny przyrowadzania i odbierania dzieci, rozkład dnia, godziny posiłków, zajęcia dodatkowe, zwyczaje przedszkolne, wyprawkę przedszkolaka;
- 5) znają nauczycieli swojego dziecka oraz ich oczekiwania, ustalają wzajemne relacje;
- 6) mają możliwość zaobserwowania dziecka w grupie rówieśniczej;

- 7) sygnalizują indywidualne i specyficzne potrzeby swojego dziecka;
- 8) wymieniają się z nauczycielem obserwacjami na temat adaptacji dziecka.

Założenia programu adaptacji dziecka do grupy przedszkolnej

- 1) zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa i pełnej akceptacji;
- 2) stwarzanie możliwości nawiązywania kontaktów społecznych z rówieśnikami, personelem przedszkola, innymi dziećmi;
- 3) budowanie pozytywnego obrazu własnej osoby;
- 4) rozwijanie samodzielności i koordynacji wzrokowo-ruchowej dziecka;
- 5) wspomaganie rozwoju emocjonalnego i psychofizycznego dziecka;
- 6) wyrabianie więzi emocjonalnej ze środowiskiem przedszkolnym i wzmocnianie więzi uczuciowej z rodziną;
- 7) angażowanie rodziny dziecka w proces jego wychowania.

Metody realizacji

Z możliwości poznawczych dzieci oraz z zasad, którymi trzeba się kierować w pracy z małym dzieckiem wynikają następujące metody pracy dydaktyczno-wychowawczej nauczycieli:

- 1) metoda samodzielnych doświadczeń oparta na inicjatywie własnej dziecka;
- 2) metoda zajęć praktycznych;
- 3) metoda odtwarzania;
- 4) metoda ćwiczeń polegająca na powtarzaniu przez dziecko odpowiednich czynności;
- 5) metoda oglądowa oparta na obserwacji i pokazie;
- 6) metoda zabawy;
- 7) metoda gier dydaktycznych;
- 8) metody słowne - pogadanka, praca z tekstem literackim, opowiadanie, zagadki;
- 9) metoda żywego słowa;
- 10) metoda M. Montessori;
- 11) metoda laboratoryjna (projektu);
- 12) elementy arteterapii;
- 13) metoda P. Dennisona;
- 14) metoda przykładu;
- 15) metoda uprząstąpienia sztuki.

Nowe alternatywne metody pracy z dziećmi wpływają na pełniejszą aktywizację dzieci, rozwijają aktywność twórczą dzieci oraz uczą nawiązywania prawidłowych stosunków interpersonalnych. Metody te stanowią doskonałe wprowadzenie do dalszych działań edukacyjnych.

Oczekiwane efekty wdrażania programu adaptacyjnego.

Dziecko potrafi:

- 1) spokojnie rozstać się z rodzicem/opiekunem;
- 2) przezwyciężyć lęk i obawy przed zmianą środowiska;
- 3) uczestniczyć w życiu grupy;
- 4) wesoło bawić się z koleżankami i kolegami;
- 5) kojarzyć pobyt w przedszkolu z radosnym i ciekawym działaniem;
- 6) z zaufaniem zwracać się o pomoc do nauczycieli i pracowników przedszkola;
- 7) przestrzegać podstawowych reguł współżycia w grupie;
- 8) zrozumieć, że pobyt w przedszkolu jest czasowy i zawsze kończy się powrotem do domu z rodzicami/opiekunami;
- 9) przestrzegać zasady zakazu samodzielnego oddalania się od grupy.

Rodzic:

- 1) ma poczucie bezpieczeństwa w odniesieniu do swojego dziecka;
- 2) zna nauczycielki oraz personel przedszkola;
- 3) zna pomieszczenia, w których będzie przebywać dziecko;
- 4) współpracuje z przedszkolem- zna cele i zadania;
- 5) wie, w co wyposażyć dziecko do przedszkola;
- 6) rozumie znaczenie samoobsługi i samodzielności dziecka jako warunków lepszej adaptacji w środowisku przedszkolnym;
- 7) obserwuje swoje dziecko na tle rówieśników;
- 8) wie, w jaki sposób pomóc pokonać „próg przedszkola”;
- 9) nawiązuje aktywną współpracę z przedszkolem.

Harmonogram działań:

lp	Zaplanowane działanie	Termin	Osoby odpowiedzialne
1.	Szeroka akcja informacyjna na temat przedszkola – film, prezentacja na stronie internetowej i profilu Facebook.	do 10 marca 2022 r.	Dyrektor Przedszkola
2.	Informacja na temat rekrutacji i warunków przedszkola – rozmowy osobiste, telefoniczne, mailowe, tablica ogłoszeń.	marzec 2022r. – okres rekrutacji elektronicznej / 23.03. – 30.03./	Wicedyrektor przedszkola, komisja rekrutacyjna
3.	Drzwi otwarte – wspólne zabawy dla dzieci, zwiedzanie przedszkola, informacja bezpośrednia o placówce.	26.03.2022	Wicedyrektor i nauczycielki

4.	Spotkanie informacyjne dla rodziców nowoprzyjętych dzieci – informacja o organizacji przedszkola, opłatach, Podstawie Programowej. Porady dotyczące adaptacji dziecka do przedszkola. Zebranie ankiet informacyjnych o dzieciach – umiejętności, upodobania, potrzeby. Rozmowy na temat oczekiwań rodziców w stosunku do przedszkola.	czerwiec 2022r.	Dyrektor przedszkola Wicedyrektor
5.	Dni adaptacyjne dla chętnych rodziców i dzieci – Dwa godzinne spotkania w przedszkolu – zabawy, rozmowy z rodzicami i dziećmi – zwiedzanie placówki.	sierpień 2022	Nauczyciele nowych grup trzylatków
6.	Pierwsze dni w przedszkolu : - stworzenie serdecznej atmosfery, umożliwienie rodzicom uzyskania informacji na temat zachowań dziecka, elastyczny czas pobytu w przedszkolu – wg potrzeb. - zebrania grupowe – rozmowy z rodzicami o potrzebach, oczekiwaniach, przebiegu procesu adaptacji.	Pierwsze dni września 2022	Nauczyciele grup, szczególnie nowych trzylatków
7.	Systematyczne prowadzenie tablic grupowych pod hasłem „ Co u nas słychać” – informacje o tym co dzieci robią w trakcie zajęć, jak się bawią, jakie mają zajęcia dodatkowe.	Cały rok	Nauczyciele grup
8.	Uroczystość Pasowania na przedszkolaka – krótki program artystyczny, pasowanie przez dyrektora, poczęstunek, upominki.	październik – listopad 2022r.	Nauczyciele grup trzylatków, dyrektor
9.	Systematyczne rozmowy z rodzicami – spotkania grupowe, konsultacje indywidualne - przekazywanie bieżących informacji o dzieciach i ich postęпах.	Cały rok	Nauczyciele grup
10.	Obserwacja zachowań dzieci – odnotowanie postępów adaptacji – w arkuszu obserwacji.	do lutego 2023r.	Nauczyciele grup trzylatków
11.	Uroczystości grupowe i zajęcia otwarte – wg grafiku, np. spotkanie przedświąteczne, warsztaty	Cały rok, wg grafiku	Nauczyciele grup

	plastyczne dla dzieci i rodziców, warsztaty kulinarne, itp.		
12.	Podsumowanie procesu adaptacji – opracowanie wyników ankiet i arkuszy obserwacji. Określenie skuteczności podejmowanych działań. Przedstawienie wniosków rodzicom i Radzie Pedagogicznej.	Luty 2023r.	Nauczyciele nowych grup trzylatków

Ewaluacja programu

W celu sprawdzenia skuteczności i efektywności programu zastosujemy narzędzia badawcze takie jak wywiad i ankieta dla rodziców oraz obserwacja dzieci w najmłodszej grupie.

W wywiadzie zapytamy rodziców:

- na ile szeroki proces informacyjny pomógł im w niwelowaniu własnego lęku,
- jakie działania programu były wg nich najbardziej pomocne,
- jakie inne działania uznaliby za potrzebne, a zabrakło ich w programie,
- jak oceniają stopień adaptacji dziecka po np. 2 tygodniach, miesiącu uczęszczania do przedszkola.

Obserwacja dzieci pozwoli na określenie:

- jak długo trwał proces adaptacji do warunków przedszkola,
- co było dla dzieci najtrudniejsze,
- jakie reakcje na stres towarzyszą dzieciom w naszej grupie,
- jakie dodatkowe działania możemy podjąć aby pomóc w adaptacji.

Uzyskane odpowiedzi pozwolą na ocenę skuteczności, modyfikację programu, dostosowanie go do potrzeb dzieci i rodziców.

